

Jan Hendrik ter Mors

Jan Hendrik ter Mors is geboren op 21 december 1904 in Enschede. Hij was de zoon van Jan Hendrik ter Mors en Johanna Hermina Olijdam. Zijn ouders trouwden in 1900 en kregen 8 kinderen.

Hij was in 1923 actief bij de Hengelosche Verkenners, afdeling Hengelo van de NPV. Deze afdeling werd in 1916 nieuw leven ingeblazen, onder leiding van vaandrig M.H. Boeve, maar na het vertrek van de hopman en vaandrags ging het weer slechter met de groep. Jan Hendrik schrijft hierover in De Padvinder.

Zijn broer Frederik (1920) is in 1940 Baloe en voortrekker bij groep 3 van de Hengelose Verkenners en zijn zus Johanna is dan akela bij groep 1 van de Hengelose Verkenners. Frederik zit ook in de redactie van Groepsblad 't Losse-Hoes.

Op 22 oktober 1928 vestigde hij zich in Batavia, Nederlands Indië, vanuit Hengelo. In 1933 vestigde hij zich opnieuw in Batavia. Hij werkte voor een handelsmaatschappij.

Hij trouwde vlak voor de oorlog met Wilhelmina Madelaine Theodora (Do) Heering. Zij wordt als contactpersoon op zijn interneringskaart genoemd. Zijn vrouw was voor de oorlog actief binnen Scouting. Tijdens de oorlog wordt ze niet geïnterneerd, maar overleefde als buitenkamper samen met haar dochter uit haar eerste huwelijk.

Tijdens de mobilisatie was hij soldaat infanterie bij de Landstorm in Batavia. Hij werd krijgsgevangen genomen en geïnterneerd. Op 15 januari 1943 ging hij met de Harugiku Maru 2 met 3188 krijgsgevangenen (allen Nederlanders) uit Batavia naar Singapore. De krijgsgevangenen waren merendeels afkomstig uit het kamp Kampong Makassar,. Tijdens de overtocht van de Java-zee was geen schip te zien, ook geen begeleidend schip. Dit transport is bekend als Java Party 9, het 9e krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok. Na 3 dagen kwam het schip aan in Singapore en een dag later werden de krijgsgevangenen met vrachtauto's overgebracht naar het Changi-kamp. Vanuit hier ging hij op 7 februari per trein naar Thailand om te werken aan de Birma-spoorweg.

収容所 Camp	爪哇 泰	番 No. 號	爪哇 泰
姓名 Name	Mors, Jan Hendrik ter アモスヤレヘンリック	生年月日 Date of Birth	21 December 1904.
国籍 Nationality	蘭	所屬部隊 Unit	Landstorm Batavia. No. 1787 砲
捕虜身分 Rank	Sgt. Inf.	捕虜年月日 Date of Capture	27. 2. 43.
捕虜場所 Place of Capture	バタビヤ	父ノ名 Father's Name	Mors, Jan Hendrik ter
本籍地 Place of Origin	Batavia.	母ノ名 Mother's Name	Mors, Johanna Hermina Olijdam
捕虜先 Destination of Report	Heering, J.H. & Lzn De Riemer 23, Batavia.	職業 Occupation	商 事 上 場
		特記事項 Remark	26570

補遺欄 Other Information
昭和18年 月 日 表傳在獄容法第 II 卷 第 一 部 第 二
昭和18年 月 日 巴コック 旅 聯合國軍 引 渡 入

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Na de oorlog werd hij Hoofdkwartierscommissaris Verkenner bij de NIPV. Hij was hopman van de Pieter Maritsgroep in Batavia en in 1950 jurylid bij de patrouille wedstrijden. Zijn vrouw ging in 1948 met de Willem Ruys van Rotterdam naar Batavia. Ze was ook actief binnen Scouting en was in 1955 Hoofdkwartiercommissaris Welpen in Indonesië.

Terug in Nederland gingen ze wonen in Hengelo. Zijn vrouw overleed in 1970.

Meer informatie

[Geboorte Jan Hendrik ter Mors op 21 december 1904 te Enschede » Open Archieven](#)

[Bataviaasch nieuwsblad » 17 okt 1928 - Art. 123 | Delpher](#)

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvindere", jrg 9, 1923, no. 9, 12-05-1923 » 12 mei 1923 - Pag. 19 | Delpher](#)

[Java-bode : nieuws, handels- en advertentieblad voor Nederlandsch-Indie » 31 mei 1951 - Art. 48 | Delpher](#)

[Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië » 20 dec 1933 - Art. 90 | Delpher](#)

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

[Java Party 9 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[japansekrijgsgevangenkampen.nl/Harugiku Maru 2.htm](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

Ter Mors, J.H. NOI logboek (190) Scoutingmuseum Baarn

[De nieuwsgier » 13 okt 1952 - Art. 28 | Delpher](#)

[De nieuwsgier » 08 jun 1955 - Art. 53 | Delpher](#)

[Algemeen Dagblad » 26 feb 1970 - Art. 91 | Delpher](#)

[WillemRuys1948.pdf \(geneaknowhow.net\)](#)

[Enkele reis Indonesië Facebook](#)

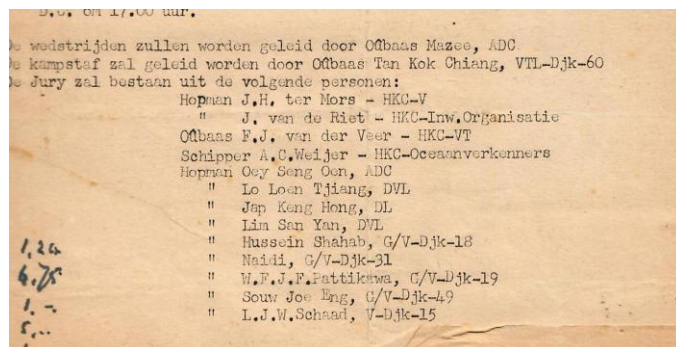
[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Groepsmededelingen 't Losse-Hoes - Hengelose Verkenners Troep I, III, IV

[Frederik ter Mors \(1920-< 2024\) » Henglias; de verzamelde gegevens van de Hengelose bevolking » Genealogie Online](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.